

Fontos változások

Két új főrendező a színházban

Még messze van a színházi évad vége, amely az idén a megszokottnál később, valamikor júniusban fejeződik be. De a színházban már hosszú hónapok, tavaly november óta, amikor *Giricz* Máttyás vette át az igazgatói tisztelet, az új évadot készítik elő. Fontos változásokra számíthatunk: a társulat új, elsősorban fiatal művészekkel frissül majd fel, s a műsorgeterv közelebb kerül a mához. Jellemző e változásokra, hogy az új évadban két új főrendező — prózai és zenei — vezeti majd a művészi munkát. A prózai főrendező *Sándor* János, a zenei *Horváth* Zoltán. Nemcsak Szegeden új ez a szervezési forma, egyetlen vidéki színházban sincs hasonló. De hát a szegedi a legnagyobb vidéki színház: ez indokolja és magyarázza a munka ilyen megosztását.

Sándor János

A szegedi közönség jól ismeri. 1964–66-ig rendezőként nálunk dolgozott. Friss, lendületes modern szellemű rendezéseivel tűnt ki. Szegedről Kaposvárra került, ahol főrendező lett és különösen a dunántúli színházak fesztiváljának szervezésében-lebonyolításában szerzett érdemeket. Három év óta a békéscsabai színház főrendezője.

A rendező feladatáról munkájáról ezt vallja: az a dolga, hogy mindent elmondjon arról a világról-társadalomról, amelyben él. A színház akkor válik unalmassá, ha előadásai vélemény nélküliek, ha a bemutatók nem állnak valamilyen igazság mellé. Ha ez hiányzik, a színház érdektelen, langyos állóvíz.

— Az új évadra olyan darabokat keresünk — mondja —, amelyek alkalmasak arra, hogy a nézőben mai gondolatokat ébresszenek, még akkor is, ha a drámák és szerzőik nem ma születtek. Közéleti állásfoglalás: az előadásaink egyik, talán legfőbb célja, s elsősorban ezzel akarunk

behatolni a város társadalmi-szellemi életébe. Politizáló színházat szeretnénk tehát, ahogyan nagy korszakaiban a görögöktől Shakespeare-en át Brechtig a színház mindig politizált. Az új új előadási stílusok is így születtek.

— Hogy ezek közül melyik lenne az egyedül üdvözítő? Ilyesmiben nem hiszek. A színház, az előadások stílusát mindig a színdarabnak kell meghatároznia.

Horváth Zoltán

Pécsről jön Szegedre, de közönségünk őt is jól ismeri. Tavaly a szabadtérin ő állította a dóm előtti színpadra Farkas Ferenc népszerű daljátékát, a Csinom Palkót.

Az operabarátok, a szegediek is, persze régebből tudnak róla. Legalább attól a pillanattól kezdve, hogy Horváth Zoltán a pécsi színpadon megrendezte Sosztakovics szokatlan hangvételű operájának, a Kisvárosi Lady Machbethjének országos sikerű előadását.

A fiatal rendezőhöz, aki 1966-ban Erkel-díjat kapott, elsősorban a modern művek állnak nagyon közel. Ennek jegyében vitt színe, nemcsak Pécsen, hanem Miskolcon és Egerben is, több új magyar operát, és Menottinát, a század egyik legismertebb-leghíresebb komponistájának. Amélia bálba megy című alkotását. Horváth Zoltán rendezése-

it mindig a művek határozzák meg. Ahogyan a Csinom Palkót izgalmas-kalandos játéknak rendezte meg a dóm előtt, ugyanúgy keresi minden műben azt a központi gondolatot, amely az előadás szellemét-stílusát elsősorban meghatározza.

Ö. L.

Igazságügyi tudósítók látogatása

a Csillag börtönben

Az Igazságügyi Minisztérium csütörtökön egész napos látogatásra hívta meg a Szegedi Fegyházba és Szegedi Börtönbe a fővárosi és a megyei lapok, a rádió, a televízió igazságügyi tudósítóit. A Csillag börtön életéről, az intézet rendjéről dr. Kiszely Pál bv-örnagy, börtönparancsnok tartott tájékoztatót, majd az újságírók megtekintették az elítéltek munka- és lakóhelyeit, a tanulást, a művelődést szolgáló helyiségeit.

Az intézetben tett látogatás után a börtönparancsnokság képviselői válaszoltak az újságírók kérdéseire. A sajtótájékoztatót részt vett Szalai Zoltán bv-vezér-örnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, dr. Pacsi Jenő, az Igazságügyi Minisztérium titkárságának helyettes vezetője, dr. Kovács Lajos, a megyei pártbizottság osztályvezetője és dr. Simon László, a megyei bíróság elnöke is.

Szegedi sikerek

Véget ért a tudományos diákkörök országos konferenciája

Szerdán délután ért véget a tudományos diákkörök X. jubileumi országos konferenciájának társadalomtudományi ülészaka, melyet Budapesten, az ELTE Bölcsészettudományi karán rendeztek meg. A háromnapos program során a különböző szekcióüléseken több mint 170 tudományos dolgozatot ismertettek a felsőoktatási intézmények hallgatói a következő szekciókban: nyelvészet, irodalom, történelem, pedagógiai és népművelés, pszichológia és néprajz.

Az ülések végeztével az Egyetemi Színpadon tartották meg a társadalomtudományi szekció záróülését, és ünnepélyes eredményhirdetést. Gombár József, a KISZ Központi Bizottság titkárságának megnyitó szavai után Szabolcsi Miklós, az MTA irodalomtudományi intézetének igazgatója értékelte és méltatta a konferencia jelentőségét, megállapította, hogy az üléseken elhangzott diákköri dolgozatok színvonala igen magas volt. Külön kiemelte a debreceni Kossuth Lajos Tudom-

mányegyetem, a szegedi József Attila Tudományegyetem és a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem minden területre kiterjedő, színvonalas diákköri munkáját. A Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ Központi Bizottságának nagydíjait debreceni és budapesti egyetemisták nyerték. A különdíjasok között azonban számos szegedi egyetemista, illetve főiskolás nevével is találkozhatunk. A farmosi és a tápiószelvi néprajz i-zésének összehasonlítása című dolgozatával Tolvaj Márta, a Szegedi Tanárképző Főiskola hallgatója az ELTE rektorának különdíját, Albert Sándor, a JATE hallgatója Egy XIV. századi óorosz hirmologion nyelve című dolgozatával az MTA különdíját, Jankovics József szegedi egyetemista A levélíró Bethlen Miklós arcképe című dolgozatával az Irodalmi Közlemények különdíját, Orosz Magdolna szegedi egyetemista Apollinaire és Radnóti című dolgozatával a Nagyvilág különdíját, Kürti Béla, a JATE hallgatója Újabb adatok a Dél-Alföld korabronz korához című dolgozatával az ELTE bölcsészkar dékánjának különdíját, Sipos József, a Szegedi Tanárképző Főiskola hallgatója Adalékok a bethleni konszolidáció politikai és jogi vonatkozásaihoz című dolgozatával a Történettudományi Intézet különdíját, Tóth Gyula, a JATE hallgatója Vizsgálatok az iskolaotthon pedagógiai atmoszférájának meghatározásához című dolgozatával a felsőoktatási Pedagógiai Intézet különdíját, Gyimes Erzsébet, a JATE hallgatója Gimnáziumi osztályközösség pedagógiai-pszichológiai vizsgálata című dolgozatával a Gondolat Kiadó különdíját nyerte el.

Szerződési fegyelem

Szerződés, pontosan meghatározott dátumokkal. Határidők. Aztán: határidő-módosítások. Utolsó határidő; amit azonban nem tart végső határnak senki. Ha érdek vagy szükség úgy kívánja, „eltekintenek” ennek megtartásától is.

Bizony, a szerződési fegyelem nagyon gyenge lábon áll az építőiparban. De a sok egybevágó példa közül is kéri az Április 4. útja 23–25-ös számú ház emelet-ráépítése, rekonstrukciója. Tavaly augusztus 20. volt az utolsó előtti határidő. Aztán 1972. március 30-án a 23-as számú háznál és június 15. a 25-ös épületnél. Ezek szerint március 30-án az egyik épületszárnyba már költözhetek volna a lakók, akiknek 1968 óta bizony megkeserítette életét az építőipar — közelebből: a Csongrád megyei Tanács Építőipari Vállalat — késlekedése.

„Persze” hogy nem költözhetek! Most ott tartanak az építők, hogy hátra van a parkettázás, a víz-, gáz- és villanyszerelés. A többi — stimmel.

És új művezetőt is kapott az építkezés; éppen március végén, vagyis akkor, amikor már a réginek be kellett volna fejezni a munka dandárját. Volt alkalmam beszélni az új vezetővel, alaposan megmondta véleményét az elődökről, mutatta, hogy rosszul elvégzett munkákat kell helyrehozni az embereinek.

Nos, hogy ki felel, ki nem felel egy ilyen arányú határidőcsúszásért, azt kívülről nehéz eldönteni. De hogy a CSOMIEP nagyon eklatáns példát statuált

a szerződési fegyelem megsértésére, úgy is mondhatnánk: semmibevevésre, az bebizonyosodott. Egy ilyen enyhe, munkát segítő tétl után nehéz elképzelni, milyen indokokkal magyarázhatják bizonyítványukat.

S vajon megbánja-e mindezt a vállalat — anyagilag? Vajon kapnak-e méltányos és arányos kártérítést az ilyesmiért a leendő lakók? Sajnos, erre — és ez már általános figyelmet érdemlő tanulság — nincsen valódi biztosíték.

— Ha én — mondta egy lakójelölt — tíz percet késnék az óráimról, alaposan megütném a bokámat. Az illető tanár. Nem vagyunk eléggé igazságosak, ha csak az élet egyes területein követeljük meg a köteleességek pontos és híj teljesítését. Ha vannak olyan szakmák, amelyeknek ki-vételezettsége visszaüt a munkahelyükön becsülettel dolgozókra.

Kellene valami — a kétséges és kérdéses kötbérnél erősebb — hatást gyakorolni a dolgukat rosszul és határidő-tolatva végző építőipari üzemekre. Mert a szerződési fegyelem — munkafegyelem. S ha ennek szilárdítása célunk, az építőiparban éppúgy erre kell törekedni, mint mondjuk a textilművekben, a ruhagyárban, a hivatalkóban.

Felettes szerveknek, hatóságoknak is legyen gondja: mit lehet tenni a szerződési fegyelemért — a társadalmi igazságosság jegyében.

Simai Mihály

Magyar—holland kooperációban gyártott berendezések

Mintegy 40 hazai és 30 külföldi — szovjet, bolgár, csehszlovák, lengyel, NDK-beli és román — szakember részvételével kezdődött meg csütörtökön a Duna Interkontinentál szállóban Könyvgyártó Vállalat és a holland Stork Brabant NV-cég közös szimpo-

zioma. Az esemény során négy szakelőadás, és egy tájékoztató hangzik el, amelyeket vita követ, majd a résztvevők a helyszínen, az obudai textilfestő gyárban tanulmányozzák a hét nagy vállalat kooperációjában készült filmpomógép és szárító egy-ségének munkáját.

KÉPERNYŐ

Francia történetek

Liebmann Béla felvétele
Tahi Tóth László és Drahota Andrea (Guy Foissy: Két szerető szív)

A tévé szerda esti főműsora csemegével szolgált. Bajomi Lászlár kitűnő ismerője, értője, hivatott áttekintője a francia irodalom alkotásainak — arról győződhetett meg a néző műfordítói estjén. Pedig — mint soha a műfordítónak — nem volt könnyű dolga. Három francia író, három teljesen különböző nyelv és — első pillanatban úgy tűnik — 4 különböző téma. Az est végére azonban nyilvánvaló lesz: nemcsak a fordítás hiteles, a válogatás is telitalálat. A darabok egységbe szerveződnek: mai franciák, mai nyelven a mai francia életről szólnak.

Robert Escarpit, a bordeauxi egyetem tanára, az összehasonlító irodalom, az irodalomszociológia tudosa. Mint író már a magyar közönség előtt sem ismeretlen. Az Egy lány szemben a járdán szellemes, ironikus-önironikus helyzetkép. Illusz-

ráció a mához — Gábor Miklós segítségével. Guy Foissy érdekes módszere a mindenre képes bemutatására szintén nem nélkülözi a nyelvi leleményeket. A „Két szerető szív” való élete és földtől elrugaszkodott párbeszéde közötti éles különbség a leg-hatásosabb mód a változás-változtatás reménytelenségének megmutatására. Raymond Queneau modern „Stílusgyakorlat”-a lehetett a műfordítói alkotómunka legnagyobb próbája. A sikeres küzdelem eredményét, a kamaszos vidámságú nyelvi játékot Darvas Iván tolmácsolta kitűnő szövegmondással. A Bedőglótt a tévénk című keserű komédiát nézve időnként elfeleltékhetünk arról, hogy franciákról írta Foissy. Bajomi Lászlár Endre fordítói estjének sikeréhez a szerkesztő Szántó Erika és a rendező Horváth Jenő is hozzájárult.

Óvónői szakközépiskolák létesülnek

Az óvodáskorú gyerekek közül 57 százalék részesül jelenleg óvodai elhelyezésben. Az elhelyezési problémákon túl nagy gondot okoz a képzés nélküli óvónők számának rohamos növekedése. Jelenleg az óvónői munkakörben dolgozók 12 százaléka, vagyis 1510 óvónő képzés nélküli. Ugyanakkor a képzésített óvónők közül 1100-an veszik igénybe a gyermekgondozási segélyt, helyettesítést jórészt szintén képzés nélküliekkel történik. További, mintegy 340 betöltetlen óvónői állás-helyet tartanak számon az országban. A képzés nélküli óvónők közül csaknem százán még középiskolai végzettsége sincs.

Az óvónői ellátottság javítása érdekében — a felsőfokú óvónőképzés mellett — az

1972–73-as tanévtől kezdődően lehetővé teszik óvónők képzését a középiskolákban is. Ennek érdekében óvónői szakközépiskolákat létesítenek, amelyek óvónőket képeznek. A megszerezhető képzés: „óvónő középiskolai végzettséggel”. Az itt végzetek beosztott óvónőként dolgozhatnak. A vezető óvónők számára ugyanakkor a jövőben előírják a felsőfokú képzés megszerzését.

A rendelkezések értelmében óvónői szakközépiskolai osztályokat gimnáziumban, szakközépiskolában egyaránt lehet szervezni. Az első osztályok mellett indíthatók másod- és harmadik osztályok is, abban az esetben, ha a gimnázium első osztályát végzett tanulók kellő számban jelentkeznek. A megyei igényeket az illetékesek összegezték, s ennek

megfelelően szeptembertől 15 megyében, valamint a fővárosban együttvéve 27 óvónői szakközépiskolai osztályt indítanak. Számítások szerint a középfokú óvónőképzés jelentősebben csak 1976-tól érezheti majd hatását. Addig a képzés nélküli alkalmazott óvónők száma átmenetileg növekszik, s ez indokolja az esti levelező képzés fenntartását is. 1976-tól azonban évente mintegy 1500 leány szerzik óvónői képzését, ami öt esztendő alatt 7500 szakképzett óvónőt jelent.

Az óvónők számának nagyarányú növelését a nagyszabású óvodaeépítkezési tervek is indokolják: a számítások szerint 1980-ig az óvodai ellátottság a jelenlegi mintegy 57 százalékról várhatóan 69 százalékra emelkedik.